

SLOVENSKI NAROD

"zhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett vrest din 2., do 100 vrest din 2.50, od 100 do 300 vrest din 3., večji inserati pett vrest din 4.. Popust po dogovoru, inserat davek posebej. — > Slovenski Narod več mesečno v Jugoslaviji din 12.. za možemstvo din 25.. Rokopisi se ne vratajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon: št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 160. — JESENICE, Ob kolodvoru 102.

Racun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.361.

PRED ODLOCITVIJO V ŽENEVI

Danes bo Laval obrazložil v Ženevi stališče Francije, da ostaja zvesta paktu Društva narodov in prijateljstvu z Italijo

Pariz, 13. septembra. w. Po časopisih vseh Laval ne bo dopustil, da bi se v Ženevi določile kakršnekoli sankcije proti Italiji, v krogih francoske delegacije pa izjavlja, da bo Laval še danes na plenarni seji skupščine Društva narodov obrazložil stališče Francije in da te vesti zato nimajo uradnega ali oficijognega značaja.

Kakor poroča »Paris Soir« bo Laval v svojem današnjem govoru izjavil, da bo Francija ostala zvesta paktu o Društvu narodov, da bo po izčrpjanju vseh sredstev za spravo skušala omemiti oboroženi konflikt, ako bi v resnicu izbruhnil, in da se ne bo odrekla sodelovanju z Italijo v svoji politiki za evropsko stabilizacijo. Francija je predvsem mnenja, da morajo sedaj, ko še ni izbruhnila vojna, stremeti vsa prizadevanja k spravi. Nekoristno je že sedaj groziti s sankcijami, na drugi strani pa se je treba, ako se ne bi dosegel kompromis, spomniti na to, da delo sveta Društva narodov ne bo končano s prvim topovskim strehom. Nasprotno bo sprava v tem primeru lažja. Razpravljati se more o gotovih ukrepih, ako bi Italija na eritrejski meji pričela s policijskimi operacijami, ter preizkusiti druge učinkovite ukrepe, ako bi se te policijske operacije izpremenile v pravo vojno. Francija meni, da mora ostati rimski dogovor v veljavi, ter je francoska politika za stabilizacijo Evrope zgrajena na njegovih podlagah. Francija se noče odreči tej pomoči ter noče Italije zopet spraviti na pot držav, ki imajo interes na razsulju sedanjega stajala v Evropi.

V Londonu so pesimisti

London, 13. septembra g. V Londonu menijo, da se bo Laval docela zavzel za angleško tezo in za načela kolektivnega mira, v ostalem pa so skrajno pesimistični ter menijo, da se bo izbruh Sovražnosti komaj mogel preprečiti. Od angleške strani se že pojavlja predlog, naj bi se odpola v Abesinijo mednarodna komisija Društva narodov. Prisotnost take komisije na abesinskem ozemlju bi mogoče vplivala pomirjevanju, ker bi imela vsaj za posledico, da bi se izbruh vojaških Sovražnosti zavlek na nekaj časa.

V tukajšnjih političnih krogih ne podcenjujejo težkoč, ki bodo nastale v Društvu narodov spriči zahteve o izvajaju sankcij, zlasti, ker niso v Društvu narodov Zedinjene države. Japonska in Nemčija, včasih temu pa misljili, da bi sankcije gospodarskega in finančnega značaja utegnile vojno vsaj znatno skrajšati, če že ne preprečiti.

V britanskih političnih krogih so nadalje mnenja, da je večina sedanjih mednarodnih težkoč posledica vojaške slabosti Velike Britanije. Nekateri krogi se ukvarjajo z misljijo, da bi vrgli med prebivalstvo geslo »posojilo za narodno obrambo«; misljijo, da ne bi proti temu nastopal niti levičarska opozicija, ker je to prvi pogoj za izvedbo sankcij.

Novi predlogi Italiji

Ženeva, 13. septembra. g. Zdi se kot gotovo, da bo Anglia skupno s Francijo predložila italijanski vladu nove predloge, s katerimi bi se ohranila samostojnost Abesinije kljub vsem koncesijam Italiji. V Ženevi počakujejo zato z največjo napetostjo današnjih dogodkov.

Italijanski očitki Angliji

Rim, 13. septembra. AA. »Stampa« primaša uvodnik pod naslovom »Spomenik licemerstva«, v katerem komentira Hoarejev govor v Ženevi. V podobnem duhu pišejo tudi drugi italijanski listi. Pri tem naglašajo, da ni pokazal velike govorške spremnosti. V svojem dolgem govoru, pravi »Stampa« je Hoare povedal samo eno zdajovinsko vesnico, namreč, da je britanski imperij vridobljen s krvo in da ga je treba s krivo braniti.

Tribuna očita Anglija, da ni v predlogih Društva narodov dala v proučevanje nivo svoje politike proti Egiptu ne proti drugim mandatnim državam. Anglija ni nicesar sklenila zoper Japonsko, ko je navalila na Kitejsko. Anglija je sklenila dogovor z Nemčijo, ko je Nemčija zapustila DN. Kakšno vrednost, se vprašanje list, ima potem zatrjevanje, da se Velika Britanija vseč identificira s pakom DN?

Tudi Hoarejev predlog, da naj se sklici anketi in prouči nova razdelitev kolonij, italijanski listi ostro kritikujejo. »Giornale d'Italia« pravi: To ni več realnost, to je utopia. »Lavoro Fascista« poučuje, da Italija ne prodira v Abesinijo samo zato, da dobri tam sirovine in tržišče za svoje blago. Abesinija je za nas revolucionarni cilj. Abesinija je prehodna točka, s katere bo fašistična Italija pokazalo svojo moč na zemlji. Vera Italije v Mussolinija in njen ponos, da ima Mussolinija, sta prizadeti pri tem podjetju.

Nov govor Hoareja

Ženeva, 13. septembra. AA. Snoči je britanski zunanjji minister Hoare govoril po radiu. Med drugim je dejal:

Hotel bi vam povedal, da so upi za ureidevje italijansko-abesinskega spora boljši, toda tega vam ne morem reči. Recem lahko samo to, da se niso pokvarili Kar se nas tiče, smo vse storili, da bi jih popravili. Osebno sem storil vse, kar je bilo v mojih močeh, da jasno narišem občutke velike večine svojih rojakov. Hotel sem nastiskati nujnega tipičnega pojmovanja, predvsem pa podprtati našo splošno željo in geslo: »živi in pusti druge, da žive!« Prav tako je bilo tudi do tega, da podudarim našo odločnost, da izpolimo besedo, ki smo jo svestano dali s podpisom paktu DN. Upam, da lahko izvršimo eno in drugo in da ostanemo pravčni do Abesinije, zraven pa ohranimo prijateljske zvezne do naše zaveznic iz svetovne vojne Italije. Bolj kakor kdajkoli prej obžalujem nesoglasja med Veliko Britanijo in Italijo. Že med vojno sem vedno občudoval Italijo in Italijane, po vojni sem pa občudoval napredok, ki so ga pokazali z obnove svoje domovine v zadnjih letih. Obžalujem, če so v Italiji krivo razumeli nekatere moje snočne besede. Naj Italija ve, da so to besede prijatelja.

Hoare je dodal, da se zaveda odgovornosti, ki jo ima Anglia za mir v Evropi. Samo zato sem v svojem govoru jasno podčrtal, da smo trdno odločeni podpreti kolektivni odpor zoper vsak napad, ki ne bi bil izvan. To pomeni, da smo ves obremenili z veliko odgovornostjo.

Na koncu je Hoare ponovil, da je njegova domovina pripravljena pružiti vprašanje, kako naj se polje izkoristi gospodarsko bogastvo sveta.

V pričakovanju Lavalovega govora

Pariz, 13. septembra. AA. Vsa pozornost današnjih listov je posvečena govoru, ki ga bo danes imel predsednik francoske vlade Pierre Laval v Ženevi. Listi pri tej priloki poudarjajo, da mora Laval po eni strani paziti na prijateljstvo z Italijo, po drugi strani pa ne more in ne sme opustiti tradicionalne francoske politike podpiranja sveta DN.

»Petit Parisien« pravi med drugim, da bo Laval tudi danes pokazal, da je francoska zunanjša politika vedno temeljena v tukajšnjih vladnih krogih sprejet z velikim zadovoljstvom. Doznavata se, da je abesinski cesar sam izrazil svojo zadovoljstvo, ker ostaja Anglia zvesta Društva narodov, upa nameč, da bi se podporo ostalih držav uspelo ohraniti neodvisnost Abesinije. Zdi se, da je abesinski cesar sedaj manj kakor prej pripravljen priznati Italiji nove koncesije.

London, 13. septembra. AA. Tukajšnji listi počakajo z velikim zanimaljem današnji govor francoskega ministarskega predsednika Lavala in ugibajo o njegovem vsebinski. V glavnem počakajo več listi, da se bo Laval pridružil britanskega zjavi o spoštovanju paktu DN. Pri tem priznajo, da se nahaja francoska delegacija v težavnem položaju, ki postaja tem teži, čim boj se izjavljajo vsi pozivki, da bi pripravili Italijo k popuščanju. Listi mišljajo, da skuša Francijo, čim boj bi se ohladil njeni odnos s Italijo, priti v interesu miru in varnosti Evrope v katerega stike z Veliko Britanijo. Posledica listov je francoska vlada v glavnem zadovoljna z izjavami, ki jih je njeni zastopnikom dal Hoare glede zadržanja Velike Britanije, če bi prislo do kakšnega neprilika v Evropi, zlasti v srednjem Evropi.

»Times« pravi, da so britanski ministri že večkrat poudarili odločnost svoje vlade pri vsaki priliki zavzame v zaščito paktu DN, in da se trudijo, da pridejo spodbujanje do sprejetju obveznosti v interesu miru in kolektivne varnosti. Toda britanski ministri ne morejo vnaprej z vsemi podrobnostmi precizirati stališča, ki ga bodo zavzeli za primer, če pride do dogodka, o katerem se more sedaj govoriti. Šele kot o domnevni v katerih posledicah ni mogoče vnaprej napovedati. Na koncu pravi list, da se je Hoareju posrečilo prepričati tudi najhujši skeptiki na evropskem kontinentu, da pomenijo njegove poslednje izjave zadostno definicijo. Jasne, premisljene in določene politike, ki jo doobra ves britanski narod.

Francosko - angleški dogovor

Pariz, 13. septembra, w. Po poročilu »Journal de Ženeve« se je med Lavalom in Hoarem dosegel sporazum v naslednjih dveh točkah:

1. Anglija se ne bo upirala ureditvi italijansko-abesinskega spora, ako se bo ta ureidevje naslanjala na določitev statuta o Iraku. Pogoj je seveda, da bo abesinska vlada prishtala na ta dogovor.

2. Anglija je pripravljena v sporazumu s Francijo v najkrajšem času pričeti pogajanja o sklepu podunavskoga in letalskega pakta.

Hoare je v svojih zadnjih razgovorih z Lavalom ponovno potrdil, da bo Anglia v primeru neuspeha v Ženevi umaknila iz evropske politike, da se bo osvobodila v prejšnjih letih sklenjenih obveznosti in da bo prevzela nove obveznosti v onejmenem obsegu glede na nacionalno varnost Anglije in imperija.

Italijanske grožnje belgijskim oficirjem

London, 13. septembra w. Po poročilih Daily Telegrapha iz Džibutijskega konzula sporoči 14 belgijskim častnikom, ki se nahajajo na poti v Addis Abebo, kjer bodo vežbali abesinske rezerviste, da bo v primru vojne vsak Evropec, ki se bo boril z orožjem v roki proti Italiji, brez sodbe ustreljen.

Tudi Abesinija ne popušča

Addis Abeba, 13. septembra. AA. Govor angleškega zunanjega ministra v Ženevi je bil v tukajšnjih vladnih krogih sprejet z velikim zadovoljstvom. Doznavata se, da je abesinski cesar sam izrazil svojo zadovoljstvo, ker ostaja Anglia zvesta Društva narodov, upa nameč, da bi se podpora ostalih držav uspelo ohraniti neodvisnost Abesinije. Zdi se, da je abesinski cesar sedaj manj kakor prej pripravljen priznati Italiji nove koncesije.

Vojaški ukrepi Egipta

Kairo, 13. septembra. AA. Egipetske vojaške oblasti pripravljajo za obrambo mesta. Oblasti utrujejo morsko obrezje in gradi pomorska oporišča v Akabi in Tirani ter letalska oporišča v Solumu in Marsimatu. Angleške ladje so razdeljene po pristaniščih Aleksandrije, Sueza, Port Said in Haifa. Listi poročajo, da je v Abukir prispol 300 letal novega tipa »Y«. Krajevne oblasti povod srednjevješkega ukrepa za zagotovitev normalnega funkcioniranja javnih uradov.

Abesinski nakupi v Španiji

Madrid, 13. septembra. AA. Listi poročajo, da se je Abesinija začela s Španijo pogajati glede nakupa vojnega materiala, sirovin in gotovih izdelkov. Doznavata se, da bi nekatere druge države dale španskemu trgovcu v Abesinijo.

Prepovedana knjiga

Zagreb, 13. septembra, r. Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo razširjanje knjige »Seznam oseb, ki so glasovali za listo Bogiža Jevtića v Zagrebu pri volitvah 5. maja«.

SLOVENSKI NAROD

Ljubljanske okoliške občine

Kako je naraščalo v njih število prebivalcev in hiš — Pred 50 leti so bile te občine še neznatne

Ljubljana, 13. septembra

Kakor v Ljubljani sami, tako je v zadnjih desetletjih, zlasti po vojni, pridelo načrti, da se bo Laval pridružil britanski zjavi o spoštovanju paktu DN. Pri tem priznajo, da se nahaja francoska delegacija v težavnem položaju, ki postaja tem teži, čim boj se izjavljajo vsi pozivki, da bi pripravili Italijo k popuščanju. Listi mišljajo, da skuša Francijo, čim boj bi se ohladil njeni odnos s Italijo, priti v interesu miru in varnosti Evrope v katerega stike z Veliko Britanijo. Posledica listov je francoska vlada v glavnem zadovoljna z izjavami, ki jih je njeni zastopnikom dal Hoare glede zadržanja Velike Britanije, če bi prislo do kakšnega neprilika v Evropi, zlasti v srednjem Evropi.

»Times« pravi, da so britanski ministri že večkrat poudarili odločnost svoje vlade pri vsaki priliki zavzame v zaščito paktu DN, in da se trudijo, da pride do dogodka, o katerem se more sedaj govoriti. Šele kot o domnevni v katerih posledicah ni mogoče vnaprej napovedati. Na koncu pravi list, da se je Hoareju posrečilo prepričati tudi najhujši skeptiki na evropskem kontinentu, da pomenijo njegove poslednje izjave zadostno definicijo. Jasne, premisljene in določene politike, ki jo doobra ves britanski narod.

1910 je bilo v občini 333 prebivalcev in 333 hiš. Po vojni je bilo na Ježici že 2166 prebivalcev in 360 hiš. Zdaj pa šteje občina 1045 življev in 220 prebivalcev.

★

Vprašanje inkorporacij okoliških občin Ljubljani se obravnava že dolga leta. Počasno, ki bi nastal v primeru priključitve vseh okoliških občin: Vič, Most, Rudnik, Zag. Šiška, Ježica in St. Vida in meročajni faktorji, in se posebej na magistratu premotvirljiv od vseh občin. Finančna bremena bodoce velike Ljubljane bi s inkorporacijo silno narasla, ker bi moralna mestna občina v novo inkorporirane občine zelo mnogo investirati, davčna moč okoliških občin pa je razmeroma slabka. Zaradi tega ne kaže izvesti inkorporacije kar mehanično in se je treba etvari lotiti po posebnem načrtu.

Historijat velikih mest pravi, da je treba vsaj v prehodni dobi varovati delno avtomomijo inkorporiranih občin ter se je šele poslagoma pripravljati k popolni združitvi. V našem primeru prihaja do posebno v poštov zaradi dokaj nemestne značajke okoliških občin. V dotedanjih občinah, naj bi tudi po priključitvi ostale lokalne občinske uprave, katere im bi bil še vedno pridobljen zaščitni desek.

Moščanska občina je bila že leta 1880 po številu prebivalcev zelo močna. V 370 hišah je bilo 4129 prebivalcev, tik pred vojno pa je bilo 4129 prebivalcev, to število pa je padlo tik pred vojno na 3728. Takoj po vojni pa je prebivalstvo dvignilo na 5116, dočim pa jih je zdaj okrog 5000. Pred dobrimi 50 leti je bilo v občini 20

Razstava, ki pojde v inozemstvo

Razstava zdravilnih zelišč pojde po zaključku velesejma najprej v Nemčijo, potem pa v Aleksandrijo

Ljubljana, 13. septembra.
Naš stolov se bo utrdil s sedanjim velesejmom razstavo tudi v gospodarskem svetu v tujini, čeprav zdravilni del veličljiv ne zavzema mnogo prostora. Ne postavljamo se le s tujim blagom, temveč z domačimi izdelki. Nismo v mislih le mizerice razstave. Posebej moramo opozoriti na razstavo zdravilnih zelišč, ki je priredila Kmetijska družba.

Ta razstava je prva svoje vrste pri nas. Tegovanje z zdravilnimi zelišči lahko potstane v naših gospodarskih balancah večna posilstva. Nabiranje zdravilnih zelišč lahko nudi zastužek najprejšnjemu slojem na deželi, pa tudi v mestu. Kmetijska družba je začela nakupovati zelišča od nabiralcev po vseh cestah. Zdaj ima že v raznih krajih več skladaliči samo za zdravilna zelišča. Letos je vnovič na vagonje zelišč in jih po večini tudi prodala v inozemstvo. V vsej evropskih državah ima zastopstvo za prodajo zelišč. Največ izvaja v Nemčiji, vendar pa Nemčija ni največji konzument. V Nemčiji so namreč posredovalci za prodajo zelišč v mnoge druge države. Letos je Kmetijska družba začela posebno akcijo. Razen tega, da prodaja zdravilna zelišča v inozemstvo, hodiči tudi dvigniti njih porabo doma. Dosej smo uvažali za ogromne vsote ruski čaj. Kmetijska družba je pa začela zdaj propagirati porabo domačega čaja iz zdravilnih zelišč, ki naj izpodrime dragi uvoženi čaj. To bi nam koristilo v dvojnem pogledu: naši revni ljudje bi imeli zastužek pri nabiranju zelišč in denar bi ostal doma. Ministrstvo za socijalno politiko je dovolilo prodajo čaja. Propagacija je dosegla takoj več uspeha. Dosej so spravili v promet že nad 100.000 zavitkov čaja, ki ima ime naši čaj. V zavitkih je po 10 kg čaja, ki je sestavljen iz mnogih preizkušenih domačih zdravilnih zelišč in cvetja. Ljudje zelo hvalijo to mešano zelišče. Čaj pa ne naspečujejo kot zdravilnega, temveč kot hraniščega. Zdaj je na velesejmu učinkovita razstava zdravilnih zelišč in novega čaja.

Razstava je v paviljonu H, naškar moramo opozoriti zlasti učitelje, ki vodijo šolarje po velesejmu. Važno je namreč, da se čim bolj razširi propaganda za nabiranje zelišč. To je predvsem delo za otroke, ker je lahko in ker otroci ne morejo z ničemer bolj koristiti revnim roditeljem. Zato je treba pouka. Na razstavi dobrci učitelji vse pojasniti in otroci se lahko neposredno seznanijo z zelišči, ki jih je pri naši največi in ki gredu najbolj v promet. Razstavljajo že stisnjena zelišča v balah, v posebnih razstavnih zavitkih pa imajo razstavljeno vse zelišča, ki jih vnovčujejo in izvajajo v inozemstvo, in sicer že 140 vrst. Ta razstavna zbirka zelišč je bila že razstavljena v inozemstvu, vendar tedaj se ni bila takoj popolna, imela je le 80 vrst zelišč. Stisnjena zelišča v balah se zelo lepo blago, ki ga občudujejo vsi strokovnjaki, zlasti inozemci. Razstavljeno blago bodo z drugim razstavnim gradivom tako, da koncu našega velesejma razstavljati še v štirih nemških mestih, nato v Italiji, končno pa pojdite razstava v Aleksandrijo, za kar je že predvsem zaslužna Kmetijska družba —, vendar se v inozemstvu ne vedo, kaj vse imamo. Teko doslej niso vedeli, da imamo tudi listjak (*Lycopodium clavatum*), ki iz njega izdeljujejo poseben puder za dojenčke in ki ga je Nemčija doslej uvažala le iz Rusije in Poljske. Tudi ta puder je razstavljen. Za konzum čaja delajo uspešno propagando, dele manjše zavitke čaja. Dosej so jih razdelili že nad 10.000 in računajo, da jih bodo do konca velesejma 15.000.

PRI MIZARIJAH VEDNO NAPREDEK
Pri mizarijih ugotavljamo vselej le napred. Zdaj niso razstavili toliko, kakor navadno toda razstavljeno je res samo lepo pohištvo. Moda se od lani ni bistveno spremnila, vendar opazimo nekatere izpopolnitve v oblikah ter linijah. Ko je prišlo pri nas v modu gladko pohištvo, je bilo v splošnem oglasto, z ostriimi robovi. Bilo je tudi izredno mnogo eksperimentiranja. Videli smo nekatere kose vprav fantastičnih oblik, zlasti

kombinirane kose, in opazili smo lahko tudi precej pretiravanja, npr. postelje sploš niso imale več nog, končnice so pa bile neneavadno visoke.

Zdaj se nam je čut za moderno pohištvo izostral. Eksperimentov je še dalje in mizarji tudi ne skušajo več vzabujati učinkov s kričljivimi furnirji. Še vedno prevladuje orehov furnir. Svetlega pohtišta sploš ni razstavljenega. Skoraj pri vseh razstavljalcih opazimo enotnost, vendar nekateri zelo predstavljajo v arhitektonskem pogledu. Razlika je pač, če je pohištvo izdelano po dobrem načrtu ali je kolikor toliko kopirano po tujih vzorcih. Nasi mizarji so samostojni in si pridobili zadnja leta izredno dober okus, kar pa je seveda v veliki meri zaslužuje velesejmu.

GOSPODINJSTVA NA VELESEJMU

Včeraj so se še posebile velesejmu naše gospodinje ki hodiči biti v resnicu napredne in ne le po besedah. Zdaj sicer nimajo razstave, vendar si pa dobro zavedajo, da jim velesejmu lahko vseeno mnogo koristi. Zvezna gospodinjska je priredila na Rožmanovem vrtu zvezrije zakusko. Toda gospodinje niso prispele za kuhanje in serviranje dijetne hrane ter ogeni vratne poseode so pa ene najmodnejših pri nas, predvsem one iz jenskega ognja varnega stekla. Na zgornji strani ob steni za steklo so nameščene pogrenjene mize. Za čai (*Tea Cloock*) jo je pripravil tajnik Zvezze in nameščene kavarne Nebotičnik g. Franc Brodnik. Za večerje pa g. Wolfart enako iz Nebotičnika. Poleg teh dveh je kavarna Nebotičnika privedla še mizo za domači zajtrk. Vsa tri mize so opredeljene posebno okusno s ortiči marmiha barv in posebno najmodnejšega izdelka. Oprema je moderna, enostavna in zelo smorenja ter praktična. Iz vsega se vidi resno stremljenje g. direktorja Nebotičnika Pileka, ki hodiči svoje nameščenstvo vogniti res nobenovo.

K zakuski je prišlo mnogo prijateljev rib, pa tudi tekšnih, ki morskih rib še niso imeli v ustih. Upamo, da nam bodo zdaj gospodinje postavile večkrat tibe na mizo. Seveda, če se bodo morske ribe posamele, ker so zdaj še mnogo predrage. Starej bi pa bile večkrat potrebne vsaj takšne zakuske.

S kulinarične razstave

Ljubljana, 13. septembra.
Glavna privlačna točka včeraj otvorenje kulinarične razstave je osrednja miza ki jo je opremil strokovnjak v izdelkih kulinarične umetnosti glavni kuhar Unione g. Babinek, zastopnik naše Zvezze v Ženevskem mednarodnem druženju. Na tej mizi je pripravljen dober ducat najbolj izbranih jedil, ki pridejo na mizo le ob najbolj svečanih in redkih prilikah. Najfinjeje med njimi so opremljene z gomoljikami. V vsej opremi je povdarenje stremljenje moderne kuharske umetnosti obrti, ki je usmerjeno predvsem praktično — zato so tudi vse razstavljene jedi užitne —, estetsko in privlačno. Neuzitne navlake ni vef. Celo šokladna vaza sredi mize vsebuje šopek umetniško izdelanega cvetja iz sladikorja je namenjena še po oblimi jedi laženim želodcem. Med posameznimi jedini so razvrščeni raznimi jedlini listi in karte poročnih obedov.

Levo ob vhodu je razstavljena Franckova ekitorija in Kneippova sladna kava. Sledi izbrana namizna vina priznane vetrugrovne M. Stepič iz Šiske. V neposrednem sosedstvu so nagradomene steklenke rogoščke zdravilne. Frizidaire specijalnih hladilnikov hladili, ki sicer bolj redke gospodinje hitro pokvarjajo jedila in živila. Avtomat za izdelavo sladoleda iste znamke žal ne obratuje. Temu nasproti ob drugi steni je razstavljena tvrdika Krisper najrazličnejše jedilno in servirno orodje in izdelke iz porcelana ter stekla. Poleg Juhanovičev ekstraktov so Adriapecijski praski poznani vsaki gospodinji. Štefko Potnik razstavlja litere, svoj pričnani malinovec in druge sadne sokove.

Tvrdka Kollmann znana po svoji solidnosti je tudi na te razstavi zastopana z lukuznimi predmeti iz porcelana, stekla in srebra. Pozornost vzbuja čajna garnitura iz češkega porcelana, ki se jako približuje japonskemu dalje krištalna brušena posoda in servis za črno kavo — izdelek domače keramike. Okusno je opremil ta kotiček A. Koser.

Osnredni zavod za žensko domačo obrt, ki ga že dolgo leto vodi direktor g. Račič je

zastopan z izdelki z domačega platna. Prvi in priči posebno oni iz domačega rjevrega platna s kritičimi vložki in posrečno steklo barvi so lep okras razstave. Tudi fine doble čipke so enake kot ostali izdelki na vložki kvalitete. Cipkan načinji sošč so polno jačne čistarjeve tenčine, ki bodo govorito znamene gospodinje po svoji.

B. Trpin razstavlja domače sadje izbranih kvalitet.

Zika — Blizu otroška kava deli delno posebne zavojočne kave in si tako dela redkiamo.

Cebelarska zadruga uslužencev drž. železnic razstavlja svoj prvovrstni med, posnetki pa predstava z medico pijačo starja Slovanov.

Meini uvozna tvrdka kava deino ob vložku pa deli posebnikom kavo.

Tvrdka Zalečel iz St. Vida znamka »Jelen« je zastopana z žganji in literji.

Loveški mizo v popolni opremi je postavila tvrdka Herzmanšek. Bogato je obloženo z vremjem, horovimi, sunrevkimi brastovimi in večjimi.

Tvrdka E. Petrovič iz pasaže (»Service«) razstavlja jedilno orodje iz bele alpake in nerjavendečega masivnega krom jekla. Zelo zanimiv je namizna steklenka iz ikora metala, znam izdelek W. M. F. Na drugi mizi pa je nekaj posebnega sestav za bovio z 12 oseb in skodelica za pražene mandrijete. Ista tvrdka je posodila jedilna orodja za opremo poognjenih miz.

Tvrdka Agnola je v razliko od Kolmanna zastopana bolj praktično. Njeni izdelki iz stekla in porcelana so predvsem prikladni za hotelске obrte, za hitro posrečje. Posede za kuhanje in serviranje dijetne hrane ter ogeni vratne poseode so pa ene najmodnejših pri nas, predvsem one iz jenskega ognja varnega stekla. Na zgornji strani ob steni za steklo so nameščene pogrenjene mize. Za čai (*Tea Cloock*) jo je pripravil tajnik Zvezze in nameščene kavarne Nebotičnik g. Franc Brodnik. Za večerje pa g. Wolfart enako iz Nebotičnika. Poleg teh dveh je kavarna Nebotičnika privedla še mizo za domači zajtrk. Vsa tri mize so opredeljene posebno okusno s ortiči marmiha barv in posebno najmodnejšega izdelka. Oprema je moderna, enostavna in zelo smorenja ter praktična. Iz vsega se vidi resno stremljenje g. direktorja Nebotičnika Pileka, ki hodiči svoje nameščenstvo vogniti res nobenovo.

Se posredno mizo nai omenimo. Pripravljena je za svetljano kobilino in opremljena v baročnem slogu. Skrb za njo je prevzela Zvezza (g. aranz. Doljak Ivan). Dragočene predmete za omenimo pa so posodila tvrdka Amora. priča L. C. Mayer in pribor tvrdka Šomer.

Razstava je odprta včer dan od 8—19.

Tatvine se množe

Ljubljana, 13. septembra.
Ceprav je policija spravila zadnje dni pod klic celo vrsto zeparjev, jih je v mestu vendar še nekaj, ki ji delajo precej preglavic. Na policijo prihajajo še vedno prijave o žepnih tatvinah. Včeraj se je po zopet uvel en spretni zepar. Okrog 17 se je mudile na velesejmu gospa Jerica R. iz Ljubljane. V gneti v paviljonu G je nadomoma začutila, kako jih je nekdo odpel torbio in segel vanjo. Gospa je takoj zgrabila za roke in kmalu se je 27-letni Ivan Kelam, doma in Lečevici pri Splitu, znesel na kriminalnem uradu.

V nedeljo je bila na sejmu okrajev Franckova ekitorija in Kneippova sladna kava. Sledi izbrana namizna vina priznane vetrugrovne M. Stepič iz Šiske. V neposrednem sosedstvu so nagradomene steklenke rogoščke zdravilne. Frizidaire specijalnih hladilnikov hladili, ki sicer bolj redke gospodinje hitro pokvarjajo jedila in živila. Avtomat za izdelavo sladoleda iste znamke žal ne obratuje. Temu nasproti ob drugi steni je razstavljena tvrdika Krisper najrazličnejše jedilno in servirno orodje in izdelke iz porcelana ter stekla. Poleg Juhanovičev ekstraktov so Adriapecijski praski poznani vsaki gospodinji. Štefko Potnik razstavlja litere, svoj pričnani malinovec in druge sadne sokove.

Tvrdka Kollmann znana po svoji solidnosti je tudi na te razstavi zastopana z lukuznimi predmeti iz porcelana, stekla in srebra. Pozornost vzbuja čajna garnitura iz češkega porcelana, ki se jako približuje japonskemu dalje krištalna brušena posoda in servis za črno kavo — izdelek domače keramike. Okusno je opremil ta kotiček A. Koser.

Pred dnevi je bila iz vele št. 5. v Zadovski ulici tovarnarjevi ženi Alojziji Guzeljevi iz Škofje Loke iz pritlaga ukraje-

ja opozrite mi: smilite se mi...«

»To je brez pomena,« ga je zavrnila.

»Morda le mi, Gospa, Šida, zastužili bi boljšo usodo. Zastužili bi moža, ki bi vam mogel nuditi vse, po čemer hrepenci vaša razkošna, življenja tako polna, a tako kruto utesnjavana mladost. Zastužili bi vriški smeha, žar sonca, ogenti divje, nepogasljive ljubezni, ki bi enako dajala kakor jemala. Vaša lepota in mladost mora očarati vsako dozvetno moško srce. Tom sem opozil že v Splitu, ko sem prvič zagledal ob strani vašega moža. Moj pogled vas je potem spremnjal vso pot. Se spominjate tistega krasnega jutra na parniku pred prihodom v Dunavnik, ko ste prvič prišli na pakhus, se naslonili na ograjo in potem strmele v morje in v daljo? Takrat sem stala za vami in sem vas gledala. Podoba tistega jutra mi je ostala nezbrisno v očeh in v duši. Ne izbrise je nihče več.«

Sida je vzrepetala. Če bi bil dejal:

»Sida, jaz vas ljubim,« je to ne bi bilo iznenadilo in zmedilo, toda ta tako točna diagnoza njenega resničnega položaja je docela razočarila in zlomila.

»Vaš mož mi to le potruje,« je dejal Radivojević.

Sida se je bliskovito obrnila, da bi skrila pred tem tujim človekom solze, ki so ji kljub vsem nasprotim naporom privrele iz oči, toda stoji jih ni mogla.

»Gospa, Šida!« je vznemirjeno dejal.

»Zakaj ste se poročili s tem človekom, ki vas nikoli ne more osrečiti?«

»Molčite! Ne slište vame s vprašanjem, na katera vam ne morem odgovoriti,« je jecljala Šida.

»Ne morete odgovoriti? Zakaj ne morete? Morda sem zares indiskreten, a li? Ste v resnici kaj rešili? Ničesar, mo-

na črna usnjata ročna torbica z zlato zapestno uro in 600 Din gotovine. Guzejeva ima 2.000 Din škode. — Na velesejmu je bila okrajena tudi Antonija Jančarjeva, kateri je tam izmaknil rjevo denarnico s 34 Din.

Odlični gostje v Ljubljani

Ljubljana, 13. septembra.

Davi so priselili v Ljubljano zastopniki elektrotehničnih podjetij v državi, skoraj iz vseh večjih krajev. Jutri bo imela v Ljubljani Zveza elektrotehničnih podjetij občni zbor. Dopolne so se sestali zastopniki podjetij v gospodarskih ustanov v Zbornici za TOI. Danes si ogledajo velesejmo in ljubljanske znamenitosti ter tehnične ustanove.

Ministrstvo za trgovino in industrijo zastopnik ing. N. Popovič. Upravni odbor Zvezze je zastopan skoraj korporativno. Prisel je predsednik ing. I. Jožkič, podpredsednik ing. M. Petrovič, ravnatelj A. Tadič, zagrebško električno centralo zastopa ing. V. Žepič M. Šrkulj in ing. Filipovič. Že Sarajevo je priselil kot zastopnik mestečkega električnega centrala M. Slipičević, subotičko električno centralo zastopa Hedin, centralo v Bački Palanki ing. Milan Kostic in beogradski ing. Milivoj Rakic. Zastopano je tudi podjetje »Snaga i svetlost« v Beogradu po ing. D. Saviću. Tudi voditelji ruških elektrotehničnih podjetij in u

DNEVNE VESTI

— Komisar v Pokojuškemu zavodu za nameščence. Minister za telesno vzgojo naroda in zastopnik ministra za socialno politiko g. Mirko Komnenović je podpisal včeraj odlok, s katerim se razpušča upravni odbor Pokojuškega zavoda pričasnega nameščencev v Ljubljani in se imenuje za komisarja PZ posestnik v Ljubljani g. dr. Anton Milavec. V ozemlju upravnem odboru Pokojuškega zavoda so bili gg. Adolf Ribnikar in Ivan Avenek kot zastopnika delodajalcev ter Ivan Tavčar in Jože Golmajer kot zastopnika nameščencev. Sicer upravni odbor ali prejšnja uprava je obstajala iz 14 članov, od teh 7 zastopnikov delodajalcev in 7 zastopnikov nameščencev.

— Družba sv. Cirila in Metoda praznuje 50 letni jubilej dne 15. septembra. Velika skupščina se vrši v Ljubljani v Trgovskem domu ob 10. uri dopoldne. Istopom se vrši ob 20. uri zaupno zborovanje, h kateremu imajo dostop le delegati (—inje), pokrovitelji in kameljamici, če se izkažejo s poverilom ob svojih podružnic. Udeleženci jubilejne velike skupščine imajo polovično vročino, če se o povratku izkažejo s potrditvijo, da so se velike skupščine udeležili.

— Prof. dr. Murko v Zagrebu. Vpokojeni profesor slavistike na Karlovi univerzi v Pragi, predsednik Slovenskega zavoda in urednik »Slavje« dr. Matija Murko je prispeval v Zagreb, kjer ostane nekaj dni in se udeleži odkritja Buličevega spomenika. Včeraj si je ogledal zagrebske znanstvene ustanove, med njimi slovenski in etnološki seminar.

— Inozemski novinarji v Jugoslaviji. 14. t. m. prispevali v Split 21 inozemskih novinarkov, med njimi 7 nemških, 4 češkoslovaških, 3 poljskih, 2 rumunskih, 2 avstrijskih ter po 1 ameriški, angleški in nizozemski. Na potovanju po Jugoslaviji jih bosta spremljala sef tiskovne propagande Putnika dr. Miloš Brakuš in uradnik Milošević. Inozemski novinarji si bodo ogledali poleg Dalmacije vsa večja mesta naše države.

— Kongres udeležencev svetovne vojne v Beogradu. V sredo 18. t. m. bo otvoren v Beogradu XI. kongres viših vojnevojnivkov in udeležencev svetovne vojne, organiziranih v Ciamacu. V Beogradu se zberejo udeleženci svetovne vojne iz večine evropskih držav. V okviru kongresa bo svedčeno otvoren Dom vojnih invalidov kralja Aleksandra I. Žedinitelja. Ob otvoritvi bo knez namestnik Pavle odkril v dvorani doprsni kip blagopokojnega kralja Aleksandra. Češkoslovaško delegacijo bosta vodila dr. Lev Sychrava in poslanec Fr. Neumeister.

Manifestacijska prireditev RK na Jezici. V nedeljo 16. t. m. prired občinski odbor RK svojo redno manifestacijsko prireditev, v okviru vseobsežne veseljne proslave »Pedenosice«. Od pol 8.—8. ure zjutraj bo formiranje spredava pred Zadružnim domom na Jezici. Ob 8. krečne spredava z godbo na čelu po Dunajskih cestih proti Črniciam. Onstran Črniškega mostu se pridruži spredava Črniciam, nakar krene spredava proti črniški župni cerkvi, kjer bo ob 9. uri zahvalna služba božja za padce domačine, ki so se v zadnjih vojnih žrtvovali za naše narodno osvobodenje. Po maši bodo pred spomenikom molitve za pogome, petjem in govorom. Nato se znova razvije spredava, napravi mimohod pred odiščniki, ki se bodo udeležiti slovenosti, ter se razide. — Vse udeležence spredava prosimo, da se uvrste na mesto, ki je zanje določeno. Posebej opozarjam, da tvorijo svojci padili v spredavo posebne skupine. — Lastnike hiš, mimo katerih bo šel spredava, prosimo, da evoje hiše okrasje z zastavami, cvetjem in zelenjem. — Če bo elab. vreme, spredava in slovenost molitve pred spomenikom odpade, dočim vse drugo ostane, t. j. maša, molitve za pogome se opravijo v cerkvji, ostali del programu, predvidenega pred spomenikom, pa se izvrši v črniškem društvenem domu. — Občinski odbor RK vljudno vabi občinstvo, da se v oblinem številu udeleži manifestacijske spredave in ostalih slovesnosti in da tako pokaze svoje visoko razumevanje za plenitne ideje organizacije RK.

— Občni zbor SK Polža. SK Polž bo imel svoj letotrajni občni zbor v nedeljo 22. t. m. ob 10 v svojem domu na Poževem z naslednjim dnevnim redom: 1. Predsednik, tajnik, blagajnik in nadzornega odbora, 2. proračun za poslovno leto 1935/36, 3. nadomestne volitve, 4. organizacija propagande za Dolensko in 5. samostojni predlogi.

ELITNI KINO MATICA

Tel. 21-24

Danes ob 4., 7½. in 9¼. uri.
premiera vefilmata francoske revolucije.

R dečič cvet

(Jakobinci)

v režiji: Aleksandra Korda
Predprodaja ob 11.—12. ure.
Dopolnilo: Lucerna. Smrt belgijske kraljice Astrid.

— Na umetniški razstavi pomorskih slik so poleg domačih slikarjev razstavili svoje dela tudi nekateri dalmatinski slikarji. Med njimi vzbuja precejšnje zanimanje občinstva oddelek, kjer ima nameščence svoje slike akad. slikar prof. Mirković iz Splita. Mirkovičeva dela so nam bila dolje manj znana, ker je to pot prvič razstavil v Ljubljani. Studiral je na umetnostni akademiji v Pragi z Jakacem in Trstenjakom. Rojen je na otoku Pagu in ni zato prav nič čudno, da se je posvetil zlasti slikanju morja. Na vseh njegovih delih, ki jih vidimo na razstavi, se pozna, da jih je slikal umetnik, ki je na morju doma in ki pozna vse njegove skrivnosti. Nista dve stiki, kjer bi bilo morje enako prikazano. Na vseki sliki nam ga prikazuje v drugi luči, kajti znano je, da morje stalno izpreminja barvo, vendar lahko opazi najrazličnejše odtenke samo človek, ki

stalno živi ob morju. Na Mirkovičevih slikah vidimo morje v vseh njenah, od najmlejše modrine pa do popolne mirachnosti, ko se pripravlja k nevhi. Slike so večinoma motivi iz okolice Splita in prav nazorno kažejo divjo alkoholitost in razstremnost naše obale. Veliko skrb je umetnik pokazal v dve tibotitih morskih rib, ki je opazovalcu daje žive. Prof. Mirković bo v kratkem priredil kolektivno razstavo svojih slik najprej v Beogradu nato v Zagrebu in zatem v Ljubljani. Takrat bomo o njegovih delih ved spregovoriti.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4., 7. in 9¼. uri.

GRETA GARBO

v filmu

Mata Hari

Vstopnina 450, 650 in 10 Din.

— Kdo je sodeloval? Obiskovalci velesejma, ki soglasno hvalejo jadransko razstavo, bi radi vedeli, kdo je sodeloval na njej in jo urejalo. Pri vseh prireditvah, ki so pogosto podrejene pomenu, prispevamo o prireditvah, ob te prilikah, ko gre za veliko kulturno razstavo, kakrsne še ni bilo v naši državi, pa ljudje še ne vedo imen in jih glavnih prirediteljev. Predsednik jadr. razstave je dr. M. Dular, podpredsednik dr. z. Jeglič in A. Kos, tajnik H. Marjanović in arhitekt J. Mesar. Oddelek Jadranske straže je vodil v ured dr. V. Murko, razstavo voj. mornarice poročnik D. Hubmajer, zgodovinski umetnostni oddelek dr. Fr. Stelle, geografski dr. V. Bohinec, zgodovinski Fr. Hörmann, folktloristični ravn. B. Račič, oddelek fayne univ. prof. dr. J. Hadži, flor. dr. E. Pajnič, jamarstvo insp. I. Michler, oddelek oceanografije univ. prof. Hadži, ribiški dr. M. Dular, tujsko prometni dr. ing. C. Nagode, umetnostni prof. S. Šantel in gospodarski dr. Dr. Štefan.

— Traviato sta že videli, kaj ne? Najbrž pa še ne veste, da je prirejena po slavnem Dumasjevem romanu »Dama s kameljamico, ki uživa po pravici sloves najlepše ljubezenske zgodbe v svetovni književnosti. Ce hočete koga razveselite z lepo knjigo, mu kupite »Dama s kameljamico«. Stane broširana 50 Din. v platu 60 Din. v potusuju 75 Din. Naroda se pri Tiskovni zadruži v Ljubljani. Selenburgova ulica, dobi se pa po vseh knjigarnah.

— Razpisana inženjerska služba. Komanda dravske diviške oblasti v Ljubljani sprejme v službo gradbenega inženjera. Prošnje je vložiti do 5. oktobra. Pogoj je, da je čez dve ure v silnih mukah izdihnila. Kaj jo je pognoalo v smrt ni znano.

— Zaradi šestih dinarjev ubil človeka. V Mirkovih bližu Vinkovcev je ubil včeraj zjutraj mizarski pomočnik Branko Knežević zvančnika brodske imovine Jovo Pokrajca. Sprva sta se zaradi šestih dinarjev in to je dalo Kneževiću povod, da je Pokrajca zatovel v prsa.

— Nov tedenik v Osijaku. V Osijaku že že v kratek istajati nov tedenik »Novi pokret jugoslovenskih nacionalistov«, ki ga bo izdajal notar dr. Slavko Diklić.

— Lepo knjige bi radi kupili svoje dekleto? In svede ne predraga. Kupite ji Dumasjevo »Dama s kameljamico«, to visoko pesem neslovene ljubezeni. Z mimo se ji ne boste mogli bolj prikupiti. Knjiga stane broširana 50 dinarjev, v platu 60 Din. v potusuju 75 Din. Naroda se pri Tiskovni zadruži v Ljubljani, dobi se pa tudi po vseh knjigarnah.

— Za avtobusni izlet na velesejmo v Gradiško ob 20. do 22. septembra je zadnji dan prijave 16. septembra. Cena vnosna prehrana in prenotka je Din. 410.— na osebo. Potni list si mora vsak izletnik nabaviti sam. Avstrijski vizum preskrbi Putnik, Ljubljana.

— Umetnostna razstava na velesejmu je na višini. Komisija je bila zelo stroga. Zavrgla je vse slike, ki niso odgovarjale strogim umetnostnim estetskim merilom. Kljub vsej razstavi velika. Umetniki pa vidite tu in tam tudi po drugih paviljonih in ne le na umetnostni razstavi. Tako so n. pr. prave umetnine tudi krasne povečane fotografije v oddelku za tujski promet. Lepa fotografija za propagando lepot in znanimosti Dalmacije si ne moremo zeleti. Ko že govorimo o fotografijah, moramo omeniti tudi fotografije fotoamaterja V. Vidovića iz Splita. Njegovi motivi so izbrani s pravim umetnostnim čutom. Fotografije so barvane. Do barvanih fotografij imamo pomislike, pri teh pa se lahko navdušimo, saj je Vidović umetnik tudi v barvanju.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stalno lepo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 24, v Beogradu in Sarajevu 23. v Skoplju 22. v Zagrebu 20, v Ljubljani 19, v Mariboru 18. Davi je kazal barometri v Ljubljani 768.4, temperatura je znašala 54.

— Zastrupila se je. V Novski se je zstrupila v sredo zjutraj Marija Debeljak roj. Kladič, flor. dr. Tokito octove kislino, da je čez dve ure v silnih mukah izdihnila. Kaj jo je pognoalo v smrt ni znano.

— Svinja do smrti razmesarila otroka. V Karinu blizu Šibenika se je pripetila v torek težka nesreča. Ta čas, ko so bili starši na potu, je prišla v hišo svinja in odgriznila otročeku Save Vukasa roke ter ogrizala tudi glavo tako, da je nevrečno.

— Zaradi šestih dinarjev ubil človeka. V Mirkovih bližu Vinkovcev je ubil včeraj zjutraj mizarski pomočnik Branko Knežević zvančnika brodske imovine Jovo Pokrajca. Sprva sta se zaradi šestih dinarjev in to je dalo Kneževiću povod, da je Pokrajca zatovel v prsa.

Iz Ljubljane

— Ij Dragotin Hribar na zadnji poti. Včeraj ob 16. so izpred hiše žalosti na Zaloški cesti prepeljali pokojnega industrijilca Dragotina Hribarja v večnem počutku. Ko je senčnički župnik blagoslovil krsto, se je v imenu najobjojih prijateljev pospolil po pokojnika senator Ivan Hribar, nato pa v imenu Zveze industrijev ravnatelj Krejči iz Ruš. Zdrženi pevci so zapeli tri žalostne, nato pa se je začel pomikati žalni sprevod. Za vozom s krsto so stopali užalosteni sorodniki, na zadnji poti pa so spremili pokojnika minister dr. Koroščar, podban dr. Pirkmajer, župan dr. Ravnhodžupan Janez in dr. Kose, predsednik Zbornice za TOJ Jelšan, s tajnikom dr. Plessom, predsednik Zveze industrijev g. Praprotnik s tajnikom inž. Šukljetom, generalni direktor TPD Skubec s tajnikom Pogačnikom, direktor velesejma dr. Dular, predsednik JNU Stanko Virant, predsednik Narodne galerije dr. Windischer in drugi odlični predstavniki načne javnosti.

— Ij Zanimanje za morske ribe je veliko, tačka ribi trgov je zdaj slabše začlenjena z njimi, ker ni dober ribolov. Danes se je celo pozna, da ribjem trgu po večjem zanimanju gospodari za ribe, da je bila senci riba zakupa na velesejmu. Izmed morskih rib so danes prodajali samo sardele in tuna. Sardele so po 16 Din. tuni pa po 26. Tem več je pa bilo rednih rib. Precej so govorčnike posegale po sekanem donavskem somu, ki je bil po 22 Din. kg. Lepi lipani so bili po 20 Din. štuke pa po 18. Cene so v splošnem nespremenjene. Naglisati tudi moramo, da morske ribe niso nič dražje zaradi konzuma na velesejmu in čeprav jih je malo.

MALI OGLASI

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne primamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek 3.-Din
Najmanjši znesek 8 Din

Inzubili sem 13. 9. iz Kamnika proti Podgorju aktovko z raznimi vzorci in narodilimi knjigami. Poštem najditej, za katerega je vsebina aktov, da brez večake vrednosti, naj isto vrne pollicji v Kamniku ali po posti na naslov. Stroški pošte na nagradno takoj plačano. Rado Pregrad, Podčetrtek.

— Cene nemških knjig. Organizacija knjigarjev za dravsko banovino obvešča občinstvo, da so knjigarne dravsko banovine značile cene knjigam, ki so izšle v Nemčiji (knjige in drugi delci so izvezete) za 25%. Izredno pa so podarjana, da to značanje ce ne more biti razširjeno na ostale knjige! Pisite na naslov: Radijska revija »NAS VAL«, Ljubljana.

— Cene nemških knjig. Organizacija knjigarjev za dravsko banovino obvešča občinstvo, da so knjigarne dravsko banovine značile cene knjigam, ki so izšle v Nemčiji (knjige in drugi delci so izvezete) za 25%. Izredno pa so podarjana, da to značanje ce ne more biti razširjeno na ostale knjige! Pisite na naslov: Radijska revija »NAS VAL«, Ljubljana.

— ES TROMPETE normačne ugaševitve v dobrem stanju zamenja za kribovko B ali kupi Slavko Repe Bled.

Otvoritev novega kina Siege

(prejšnjega kina Dver)

s premiero Franje Lehárjeve melodramne operete

FRA SKITA

preizvedena na soboto 14. t. m. ob 20. ure

— Ti Beda? V Ljubljani vidimo manjšakino značilno sliko bede, čeprav bi kdo misli, da smo vse srečni in zadovoljni ter da nekateri beračijo le iz navade. Toda dovolj je znano, da na beračtvu sliki velik del skrb za bedine in da je beračje najmenovnejši izhod, kjer ni druge poti.

— Umetnostna razstava na velesejmu je na višini. Komisija je bila zelo stroga. Zavrgla je vse slike, ki niso odgovarjale strogim umetnostnim estetskim merilom. Kljub vsej razstavi velika. Umetniki pa vidite tu in tam tudi po drugih paviljonih in ne le na umetnostni razstavi. Tako so n. pr. prave umetnine tudi krasne povečane fotografije v oddelku za tujski promet. Lepa fotografija za propagando lepot in znanimosti Dalmacije si ne moremo zeleti. Ko že govorimo o fotografijah, moramo omeniti tudi fotografije fotoamaterja V. Vidovića iz Splita. Njegovi motivi so izbrani s pravim umetnostnim čutom. Fotografije so barvane. Do barvanih fotografij imamo pomislike, pri teh pa se lahko navdušimo, saj je Vidović umetnik tudi v barvanju.

— Za avtobusni izlet na velesejmo v Gradiško ob 20. do 22. septembra je zadnji dan prijave 16. septembra. Cena vnosna prehrana in prenotka je Din. 410.— na osebo. Potni list si mora vsak izletnik nabaviti sam. Avstrijski vizum preskrbi Putnik, Ljubljana.

— Umetnostna razstava na velesejmu je na višini. Komisija je bila zelo stroga. Zavrgla je

Ingr. arch. Kregar Radlo:

Strokovnošolska politika

Autor M. Presl, inšpektor strokovnih šol v dravski banovini

To je ena prvih znanstvenih knjig, ki povsem sistematično obravnava vprašanje brezposelnosti inteligenčnega naraščaja, posredno tehnične in trgovske stoke. Na podlagi številnih statistik avtor točno dokaze, da je naraščanje v zaposlitve temveč silevila inteligenčnega naraščaja tudi v dobi najboljše in načrtje končno mogoče in je nujno potrebno, da se v tem pravcu reorganizira naše gospodarsko ustrojstvo, in potem njegova vpliva na zgodljanje in razvoj našega ustroja trgovine in industrije.

Knjiga se deli v dva dela. Od teh obravnava I. del: aktualne probleme in katerim spada v prvi vrsti proletarizacija in brezposelnost intelektualcev. Da pokaze in dokaze vrzoke brezposelnosti je avtor zbral številke statistike tako: prebivalstva v posameznih banovinah in v celoti državi, razvrstitev tega prebivalstva po poklicih, daje statistiko državnih in banovinskih, statistiko javnih nameščencev itd. Na podlagi teh statistik obravnava naše gospodarske in kulturne ter sovjanske prilike, splošno ustrojstvo v Jugoslaviji in posebej ustrojstvo ter socialno gospodarske prilike v dravski banovini ter prihaja do slednjega zaključka: »če postavimo sedaj na podlagi tegega pregleda diagnozo možamo kot glavni vzrok brezposelnosti intelektualcev v Jugoslaviji označiti hiperprodukcijo srednje in visokošolskega naraščaja, kot postranske pa nesporazumno veliko število ženske učencev se mladine na srednjih in visokih šolah, premajhno zanimanje inteligenčnje srednjih in poškodki v obrtu, trgovini in industriji ter poljedelstvu. Ukrepi pa, ki jih smatramo za učinkovite so:

1.) Reforma splošno izobraževalnega ustroja.

2.) Pospešitev razvoja našega obrta, trgovine, industrije in prometa z vzpostavljanjem in integriranjem in racionaliziranjem kmetijstva.

Drugi del knjige obravnava didaktično pospeševanje obrta, trgovine in industrije na znanstveni podstavki in znanstveni sistematično, so potom strokovnega ustroja. V nadaljnjih razpravah pojasnjujejo pojmom strokovnega ustroja ter načinu posamezne tipe strokovnih šol, njihov namen in pomen za narodno gospodarstvo. V narodno gospodarskem pogledu je občakovati, da se toliko nadarenje sinov industrijskih in poljedelskih družin odtegne s učenjem na gimnazijah ali realkah obrta, industriji in poljedelstvu, kjer bi imeli več življenskih uspehov. Ta pojav je ravnotak občakovati v kulturno političnem pogledu, kajti brez tehnične in artiške delovne sile in brez nepristane napredovanja obrtništva ni zagotovljeno narodno vsakevišja kulturnega življenja.

Z ozirom na važnost tega šolskega obravnava, avtor v naslednjih odstavkih splošna načela pri organizaciji strokovnih šol na primer: »najlažna Šola, ki ni prikladna krajevnim gospodarekim, sovjanskim in kulturnim razmeram in prikladna stopnji občne šolske izobrazbe učencev, pred vsemi pa potrebam določenega kraja, nima kot strokovna šola nikakve vrednosti. Zaradi teh razlogov bi bilo potrebno, da prepresti ministrstvo trgovine in industrije tudi v Jugoslaviji, kjer so gospodarske, socialistične in kulturne prilike v posameznih banovinah posebno različne, podrobno vnavo in natančno organizacijo obrtnih in trgovskih šol posameznam bankom upravam ter izid za te šole le tozadovno okvirno uredbo. Nikjer se namreč ne maščuje tako hudo ukrep, ki se sklepa samo pri zeleni mizi, kakor ravno pri organizaciji strokovnega ustroja. V zvezi s tem navaja in utemeljuje potrebo, pa se stvari gospodarskega sveta, ki bi poleg drugih oddajal na zahtevo ministrstva mnenje ter stavljal predlog, tkoče se profesionalnega podnika.

V naslednjih odstavkih obravnava avtor organizacijo uprave in administracije ter budžet. Iz postavki budžeta je razvidno, da razpolagamo danes v naši državi z zadostnim in zelo dobrim ustrojstvom, da izvzamemo dravsko banovino dovoljno prekrivljeno z ženskim obrtnim in ženskim strokovnim ustrojem, da imamo za naše razmere dovoljno število višjih odsekov na tehničkih srednjih šolah, da pa ni organizacija nujnih strokovnih

šol in obrtnih posebno pa obrtnih nadaljevalnih šol, nikakor zadovoljiva ne je v pogledu številicne in finančne strani, temveč tudi ne v kvalitetnem oziku.

Posebne važnosti za naše prilike je razprava o obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah. Te šole bi se morale pravilno imenovati »Strokovne vajenjske šole« nastanjene bi morale biti v lastnih zgradbah s priključenimi delavnicami in na njih bi morale poučevati le stotine strokovne učiteljske moći. Da pa bo mogoče v bodoči posvetiti več razpoložljivega časa pouku praktičnih strokovnih predmetov je potrebno, da mojstri ne sprejemajo več učencev v uk, ki ne znajo gladko plesati, čitati in računati. Najvažnejši pogoj pa da bo mogode dvigniti kvantiteto in kvaliteto teh šol je, da se posebno za dravsko banovino uredi vprašanje vzdrževalnih prispevkov za te šole. Iz pregleda prispevkov krajevnih šolskih odborov, države, zbornice za trgovino obrt in industrijo v posameznih letih je razvidno, da državni prispevki stalno padajo in obstoja resna nevarnost, da se ti krediti v novih proračunih še nadalje okrejejo. Zato je bojanjen upravičena, da se bo ta za dravsko banovino velevažna organizacija zrušila, če ne poskrbimo, da se dohodki za vzdrževanje teh šol ustavijo. Kakšne nedogledne posledice mora imeti to za razvoj naše obrti trgovine in industrije, če zasledujemo razvoj tega ustroja v vidimo, da se je njihovo število.

Iz nadaljnega članka spoznamo ustrezo in kvalitetu obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah, ki je obiskovalo v začetku ca 1000, dočim jih je danes 8.500. Točka tudi to število, se ne nadostope, ker je danes v najboljšem slučaju še vedno 40% vseh vajencev brez obrtno nadaljevalnega poteka.

Iz nadaljnega članka spoznamo ustrezo in kvalitetu obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah, ki je obiskovalo v začetku ca 1000, dočim jih je danes 8.500. Točka tudi to število, se ne nadostope, ker je danes v najboljšem slučaju še vedno 40% vseh vajencev brez obrtno nadaljevalnega poteka.

Način načrtovanja posamezne tipe strokovnih šol, ki se nujno namenja v pomenu za narodno gospodarstvo. V narodno gospodarskem pogledu je občakovati, da se toliko nadarenje sinov industrijskih in poljedelskih družin odtegne s učenjem na gimnazijah ali realkah obrta, industriji in poljedelstvu, kjer bi imeli več življenskih uspehov. Ta pojav je ravnotak občakovati v kulturno političnem pogledu, kajti brez tehnične in artiške delovne sile in brez nepristane napredovanja obrtništva ni zagotovljeno narodno vsakevišja kulturnega življenja.

Z ozirom na važnost tega šolskega obravnava, avtor v naslednjih odstavkih splošna načela pri organizaciji strokovnih šol na primer: »najlažna Šola, ki ni prikladna krajevnim gospodarekim, sovjanskim in kulturnim razmeram in prikladna stopnji občne šolske izobrazbe učencev, pred vsemi pa potrebam določenega kraja, nima kot strokovna šola nikakve vrednosti. Zaradi teh razlogov bi bilo potrebno, da prepresti ministrstvo trgovine in industrije tudi v Jugoslaviji, kjer so gospodarske, socialistične in kulturne prilike v posameznih banovinah posebno različne, podrobno vnavo in natančno organizacijo obrtnih in trgovskih šol posameznam bankom upravam ter izid za te šole le tozadovno okvirno uredbo. Nikjer se namreč ne maščuje tako hudo ukrep, ki se sklepa samo pri zeleni mizi, kakor ravno pri organizaciji strokovnega ustroja. V zvezi s tem navaja in utemeljuje potrebo, pa se stvari gospodarskega sveta, ki bi poleg drugih oddajal na zahtevo ministrstva mnenje ter stavljal predlog, tkoče se profesionalnega podnika.

V naslednjih odstavkih obravnava avtor organizacijo uprave in administracije ter budžet. Iz postavki budžeta je razvidno, da razpolagamo danes v naši državi z zadostnim in zelo dobrim ustrojstvom, da izvzamemo dravsko banovino dovoljno prekrivljeno z ženskim obrtnim in ženskim strokovnim ustrojem, da imamo za naše razmere dovoljno število višjih odsekov na tehničkih srednjih šolah, da pa ni organizacija nujnih strokovnih

sovjanskim častim Johanna Elizabeto, vojvodinja. Njen triumf je bil tako kratek. A da je ležal mož, priborjen s tako doljim, potrežljivim čakanjem, s tako krvavim potom, da je ležal zdaj tu po kratkih mesecih modrikasto žolt, mrtev in zadušen, to je zakrivila samo ona druga, ta Meklenburžanka, ta čarownica, ta vlačuga.

Toda ona je sedela zdaj pri njem, ona sama, ne pa ta druga. Bilo ji je vseeno, kdo bo vladal na Würtemberškem. Najbrž bo vladal katoličan s svojo napisnjeno, našemljeno ženo. Toda ona sama je bila tako strta, da je ni nič zanimalo. Le ena naloga ji je ostala še na svetu: skuhati napoj osvetne in nemirovati, dokler ne bo pripravljen. Srodniki te vlačuge so še vedno sedeli pri žlebu vojvodine. Ona sama se je že veselila življenja v bogastvu in razkošju, upravitelji njenih posestev, njeni židje, so ji se vedno dovajali sok dežele skozi tisočere slamic. Zdaj, ko je bil Eberhart Ludvik mrtev, ni imela več zaščite, ni mogla več računati z obzirnostjo, ona, vojvodinja, nastopi proti nji z novo pravično obtožbo pri novem vojvodi, cesarju in državi. Ta ničvrednica ji je stregla po življenju, s

svojim čaravninstvom je povzročila smrt vojvode. Ne bo potrošila vseh svojih sil takoj pri prvem napadu. Toda miru ji ne bo dala: kričala ne bo; toda njen obtožjujoč glas ne bo utihnil, dokler je ne bo videla nage, v cunjah in v vsej njeni sramoti.

Tako je sedela pri ponosnem mrtvškem odru siva in sključena in obračala je v roki žalostne ostanke svojega življenja. Težke rože so pa duhete in velike svede so počasi dogorevale, častniki z golimi sabljami so stali na straži pri truplu.

Ko so glasniki oznanili smrt vojvode, so se meščani odkrivali, bili so ganjeni.

Zdaj, ko je bil vojvoda mrtev, so videli samo njegovo vzušenost, ljubeznivost, vojaške vrline, sijaj, eleganco. In nagibali so se k temu, da bi naprili vso nesrečo njegovega varanja samo in izključno grofici in njenemu čaravninstvu.

Sli so begali, jedili in tekali na vse strani. Eden v Frankfurt, kjer je Izak

Landauer kimal z glavo, si mel roke in mrmljal: Oh, to je pa vesela novica za reba Josefa Süssa, zdaj mu bodo še kupčje v klasje. Drugi v Berlin, kjer je dobila grofica živčni napad, da se je zgrudila onesveščena na tla. Tretji v

Eskimi v novi luči
Kaj je videl in doživel pri njih dansi polarni raziskovalce kapitan Freuchen

Grönlandski Eskimi v svojih čolničih

Ceprav se je o Eskimih že mnogo pisalo, prinaša vsak polarni raziskovalec nove vesti o tem narodu dajnjega severa. Najnovije vesti o njih je prinesel danski polarni raziskovalec Petr Freuchen. On se je temeljito seznanil z njihovimi običaji in z vsem njihovim življenjem. Kapitan Freuchen se je mudil v polarnih krajinah z Rasmussenom in Amundsenom. Bil je tudi s svojim spremstvom večkrat na Grönlandiji in Aljaski tako, da ima pravico trdit, da dobro pozna njihovo življenje. Eskimi trpe zadnja desetletja na občutnem nazadovanju porodov, njihovo število se ne prestopa, kar utemeljuje kapitan Freuchen med drugim tudi s njihovo tipično obiskujejo vajenci sorodnih štok na pravokotnih, nadaljevalnih šolah za stavne obrte obiskujejo vajenci slednjih obrotov: stavniki praktikanti, stavniki ključavarnarji, stavniki mizarji, vodnjakarji, steklarji, zidarji, itd.

Ton Šolam pa je potreben posvetiti največjo pažnjo še iz razloga, ker nam one vzažajo naraščaj za ostale večerne in dnevne, nizje in srednje strokovne šole. Od kvalitete tega naraščaja je odvisna kvaliteta učencev teh šol, od njih pa bo dočinitost našega obrta, tehnike in industrije.

V nadaljnjih razpravah obravnava avtor organizacijo strokovnih šol, ki se grupira v tri skupine in sicer v tehnične srednje strokovne šole, v delovodskime in moške obrte.

Poleg obrtno nadaljevalnih šolah so pač najvažnejše delovodskime šole. Kar so podoficirji za vojsko, to so abeolventi teh šol za obrt in industrijo. Od njih kvalitete je odvisno boljše ali slabše obratovanje, odnosno kvalitete obrtniških in industrijskih proizvodov. Iz priborjenih učnih programov je razviden, da je vseh učencev, ki se kot rečeno ne nahaja v zdravem razmerju in ne odgovarja potrebam, ki jih stvari obiskujejo vajenci sorodnih štok na pravokotnih, nadaljevalnih šolah za stavne obrte obiskujejo vajenci slednjih obrotov: stavniki praktikanti, stavniki ključavarnarji, stavniki mizarji, vodnjakarji, steklarji, zidarji, itd.

Način načrtovanja posamezne tipe strokovnih šol, ki se nujno namenja v pomenu za narodno gospodarstvo. V narodno gospodarskem pogledu je občakovati, da se toliko nadarenje sinov industrijskih in poljedelskih družin odtegne s učenjem na gimnazijah ali realkah obrta, industriji in poljedelstvu, kjer bi imeli več življenskih uspehov. Ta pojav je ravnotak občakovati v kulturno političnem pogledu, kajti brez tehnične in artiške delovne sile in brez nepristane napredovanja obrtništva ni zagotovljeno narodno vsakevišja kulturnega življenja.

Z ozirom na važnost tega šolskega obravnava, avtor v naslednjih odstavkih splošna načela pri organizaciji strokovnih šol na primer: »najlažna Šola, ki ni prikladna krajevnim gospodarekim, sovjanskim in kulturnim razmeram in prikladna stopnji občne šolske izobrazbe učencev, pred vsemi pa potrebam določenega kraja, nima kot strokovna šola nikakve vrednosti. Zaradi teh razlogov bi bilo potrebno, da prepresti ministrstvo trgovine in industrije tudi v Jugoslaviji, kjer so gospodarske, socialistične in kulturne prilike v posameznih banovinah posebno različne, podrobno vnavo in natančno organizacijo obrtnih in trgovskih šol posameznam bankom upravam ter izid za te šole le tozadovno okvirno uredbo. Nikjer se namreč ne maščuje tako hudo ukrep, ki se sklepa samo pri zeleni mizi, kakor ravno pri organizaciji strokovnega ustroja. V zvezi s tem navaja in utemeljuje potrebo, pa se stvari gospodarskega sveta, ki bi poleg drugih oddajal na zahtevo ministrstva mnenje ter stavljal predlog, tkoče se profesionalnega podnika.

V naslednjih odstavkih obravnava avtor organizacijo uprave in administracije ter budžet. Iz postavki budžeta je razvidno, da razpolagamo danes v naši državi z zadostnim in zelo dobrim ustrojstvom, da izvzamemo dravsko banovino dovoljno prekrivljeno z ženskim obrtnim in ženskim strokovnim ustrojem, da imamo za naše razmere dovoljno število višjih odsekov na tehničkih srednjih šolah, da pa ni organizacija nujnih strokovnih

sovjanskim častim Johanna Elizabeto, vojvodinja. Njen triumf je bil tako kratek. A da je ležal mož, priborjen s tako doljim, potrežljivim čakanjem, s tako krvavim potom, da je ležal zdaj tu po kratkih mesecih modrikasto žolt, mrtev in zadušen, to je zakrivila samo ona druga, ta Meklenburžanka, ta čarownica, ta vlačuga.

Toda ona je sedela zdaj pri njem, ona sama, ne pa ta druga. Bilo ji je vseeno, kdo bo vladal na Würtemberškem. Najbrž bo vladal katoličan s svojo napisnjeno, našemljeno ženo. Toda ona sama je bila tako strta, da je ni nič zanimalo. Le ena naloga ji je ostala še na svetu: skuhati napoj osvetne in nemirovati, dokler ne bo pripravljen. Srodniki te vlačuge so pa duhete in velike svede so počasi dogorevale, častniki z golimi sabljami so stali na straži pri truplu.

Ko so glasniki oznanili smrt vojvode, so se meščani odkrivali, bili so ganjeni.

Zdaj, ko je bil vojvoda mrtev, so videli samo njegovo vzušenost, ljubeznivost, vojaške vrline, sijaj, eleganco. In nagibali so se k temu, da bi naprili vso nesrečo njegovega varanja samo in izključno grofici in njenemu čaravninstvu.

Sli so begali, jedili in tekali na vse strani. Eden v Frankfurt, kjer je Izak

Landauer kimal z glavo, si mel roke in mrmljal: Oh, to je pa vesela novica za reba Josefa Süssa, zdaj mu bodo še kupčje v klasje. Drugi v Berlin, kjer je dobila grofica živčni napad, da se je zgrudila onesveščena na tla. Tretji v

Würzburg, kjer se je smehtjal debeluhasti, veseli knezoškop in poklicjal k sebi svojega tajnega svetnika Fichtla. Cetrti v Beograd, kjer je princ Karel Aleksander, zdaj vojvoda, vojvoda!

— globoko vdihnil in se že videl v duhu, kako koraka s svojo vojsko v Francijo, videl je svoje roke, kako obrčalo krmilo sveta.

Toda nad vsem tem in istočasno je zagledal kalne sive oči in zaslišal osreden zamoljal glas: — Dve stvari vidi, prve